

AMDP sustav

Priručnik za procjenu i dokumentaciju
psihopatologije u psihijatriji

Prijevod 10. njemačkog izdanja

© NAKLADA SLAP

Izdavač

»NAKLADA SLAP«

Dr. Franje Tuđmana 33, 10450 Jastrebarsko
www.nakladaslap.com

Direktor

Biserka Matešić

Glavni urednici

Biserka Matešić
dr. sc. Krunoslav Matešić

Lektor

Žarko Taraš

Prijevod

doc. dr. sc. Vjekoslav Peitl
doc. dr. sc. Ante Silić

Recenzenti

prof. dr. sc. Marina Šagud
prof. dr. sc. Darko Marčinkov

AMDP sustav

Priručnik za procjenu i dokumentaciju
psihopatologije u psihijatriji

Prijevod 10. njemačkog izdanja

Urednik hrvatskog izdanja

Prof. dr. sc. Dalibor Karlović

Klinika za psihijatriju, KBC Sestre milosrdnice, Zagreb

Medicinski fakultet Hrvatskog katoličkog sveučilišta, Zagreb

Suurednik

Prof. Dr. med. Wolfgang Trabert

Klinik für Psychiatrie, Psychotherapie und Psychosomatik,

Klinikum Emden, Emden

NAKLADA SLAP

Naslov izvornika:

Das AMDP-System - Manual zur Dokumentation psychiatrischer Befunde by Arbeitsgemeinschaft für Methodik und Dokumentation in der Psychiatrie (AMDP), 10th edition published in 2018.

Adresa AMDP ureda i njihova internetska stranica:

Geschäftsstelle der Arbeitsgemeinschaft für Methodik
und Dokumentation in der Psychiatrie (AMDP) e.V.

Prof. Dr. Wolfgang Retz
Universitätsklinikum des Saarlandes
Neurozentrum – Gebäude 90.3
DE-66421 Homburg/Saar
www.amdp.de

Copyright © 1995, 1997, 2000, 2007, 2016, 2018 by Hogrefe Verlag
GmbH & Co. KG; www.hogrefe.com

© 2022. Naklada Slap za hrvatsko izdanje

Sva prava pridržana.

Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati ni prenositi ni u kakvom obliku niti ikakvim sredstvima, elektroničkim ili mehaničkim, fotokopiranjem, snimanjem ili umnožavanjem u bilo kojem informatičkom sustavu za pohranjivanje i korištenje bez prethodne suglasnosti vlasnika prava.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 001136598.

ISBN 978-953-191-961-6

Likovno i grafičko oblikovanje, tisak: Naklada Slap, lipanj, 2022.

Sadržaj

Predgovor hrvatskom izdanju	vii
Uvod	1
AMP osnivači	2
Voditelj AMP/AMDP sustava	3
Voditelj registriranog AMDP društva	3
AMDP revizijska skupina (deveto izdanje)	3
Završna revizija	4
1 Opći uvod	5
1.1 Pregled strukture AMDP sustava	5
1.2 Predstavljenost pojedinačnih simptoma u Priručniku	6
1.3 Preduvjeti za korištenje	6
1.3.1 Opći preduvjeti za korištenje	6
1.3.2 AMDP trening seminari	8
1.4. Osnove bilježenja	8
1.4.1 Opće postavke	8
1.4.2 Osnovne postavke procjenjivanja	9
1.4.3 Vremenski period koji se procjenjuje	11
1.4.4 Dokumentacija	12
1.5 Formalna logika procesa donošenja odluka	12
1.5.1 Razina procjene 1: procjenjivost i neprocjenjivost	13
1.5.2 Razina procjene 2: stupanj izvjesnosti prisutnosti ili odsutnosti određenog simptoma	14
1.5.3 Razina procjene 3: prisutnost	15
1.5.4 Razina procjene 4: stupanj ozbiljnosti	16
1.6 Obrada podataka	17
1.7 Osobni podatci unutar AMDP sustava	18
2. Psihopatološki nalaz	21
2.1 Uvodne napomene	21
2.2 Poremećaji svijesti	22
2.3 Poremećaji orientacije	26

2.4	Poremećaji pozornosti i pamćenja	30
2.5	Formalni poremećaji mišljenja/poremećaj tijeka misli	35
2.6	Zabrinutost i prisile	46
2.7	Sumanutosti.....	52
2.8	Poremećaji percepcije	67
2.9	Poremećaji ega (granica)	74
2.10	Poremećaji afekta	80
2.11	Poremećaji volje i psihomotorne aktivnosti.....	99
2.12	Cirkadijani poremećaji	107
2.13	Ostali poremećaji.....	109
2.14	Dodatne psihopatološke stavke (ZP1-ZP11)	118
3.	Somatski nalazi	133
3.1	Poremećaji spavanja i budnosti	133
3.2	Poremećaji apetita.....	137
3.3	Gastrointestinalni poremećaji.....	140
3.4	Kardio-respiratorični poremećaji	145
3.5	Ostali autonomni poremećaji	148
3.6	Ostale somatske smetnje	151
3.7	Neurološke smetnje.....	156
3.8	Dodatne somatske stavke (ZS1-ZS3).....	164
Literatura	168
Dodaci	171
Dodatak A: dokumentacijski formular	173	
Dodatak B: engleski, njemački, francuski i hrvatski nazivi AMDP simptoma.....	177	
Dodatak C: AMDP sindromi.....	186	
Kazalo	193

Predgovor hrvatskom izdanju

AMDP sustav je priručnik za dokumentaciju psihopatoloških simptoma i znakova. Ovakvog djela na hrvatskom jeziku do sada nije bilo, iako je u različitim udžbenicima psihijatrije ili psihopatologije, napose bih ovdje izdvojio Opću psihopatologiju Josipa Glasera, psihopatologija bila opisivana. Ipak, sustavnog djela koje bi upućivalo studenta, specijalizanta ili specijalista na to kako ispitati te kako vrednovati i kvantificirati psihopatologiju nije bilo. Ovaj će priručnik biti nezaobilazan u svakodnevnom kliničkom radu svih onih koji uče psihijatriju ili rade u psihijatriji. Posebno će biti vrijedno sredstvo za rad studentima medicine, specijalizantima psihijatrije i svima onima koji u svakodnevnom radu moraju procjenjivati psihopatološke simptome i znakove. Osim u kliničkom radu, AMDP sustav bit će nezamjenjiv priručnik i u znanstvenom radu, kad će biti potrebno objektivno i precizno odrediti psihopatološke simptome i znakove. AMDP sustav opisuje više od 100 psihopatoloških znakova i simptoma, uz 40-ak somatskih simptoma i znakova koji često prate psihopatologiju.

Kolika je važnost AMDP sustava govori i sama činjenica da je pred vama prijevod 10. izdanja na hrvatski jezik. Prvo izdanje AMDP sustava objavljeno je 1967. godine i uredili su ga njemački i švicarski psihijatri. U kasnijim su se izdanjima u formiranje AMDP sustava uključili i austrijski psihijatri. ADP sustav prati njemačku psihopatološku (psihijatrijsku) školu, koja je, prema mojem skromnom mišljenju, bila u povijesti, a i danas je, najbolja psihopatološka (psihijatrijska) škola. Od tada do zadnjeg

izdanja AMDP sustava skupina je više puta revidirala osnovni tekst i nadopunjivala ga novijim spoznajama iz područja psihopatologije. O vrijednosti i popularnosti ADP sustava govori i činjenica da je AMDP sustav, osim na njemačkom jeziku, dostupan i na engleskom, talijanskom, portugalskom i francuskom jeziku.

Neizostavno je ovdje istaknuti da su na hrvatskom prijevodu AMDP sustava radili moji kolege s Klinike za psihiatriju KBC-a Sestre milosrdnice i Medicinskog fakulteta Hrvatskog katoličkog sveučilišta izv. prof. dr. sc. Ante Silić i doc. dr. sc. Vjekoslav Peitl.

Svakako bih zahvalio AMDP radnoj skupini na odobrenju prijevoda AMDP sustava, na čelu s prof. dr. sc. Wolfgangom Trabertom, koji je i suurednik hrvatskog izdanja, te Nakladi Slap, koja se prihvatala zahtjevnog posla, izdavanja AMDP sustava na hrvatskom jeziku.

Dalibor Karlović

© NAKLADA SLAP

Literatura

- Andreasen, N. C. (2006). DSM and the death of phenomenology in America: An example of unintended consequences. *Schizophrenia Bulletin*, 33(1), 108–112.
- Broome, M. R., Saunders, K. E. A., Harrison, P. J., & Marwaha, S. (2015). Mood instability: Significance, definition and measurement. *The British Journal of Psychiatry*, 207(4), 283–285.
- Insel, T., Cuthbert, B., Garvey, M., Heinssen, R., Pine, D. S., Quinn, K., ... Wang, P. 2010. Research Domain Criteria (RDoC): Toward a new classification framework for research on mental disorders. *American Journal of Psychiatry*, 167(7), 748–751.
- Marwaha, S., Thompson, A. D., Upthegrove, R., & Broome, M. R. (2016). Fifteen years on – Early intervention for a new generation. *The British Journal of Psychiatry*, 209(3), 186–188.
- Nelson, B., McGorry, P. D., Wichers, M., Wigman, J. T. W., & Hartmann, J. A. (2017). Moving from static to dynamic models of the onset of mental disorder. *JAMA Psychiatry*, 74(5), 528–534.
- Stanghellini, G., & Broome, M. R. (2014). Psychopathology as the basic science of psychiatry. *The British Journal of Psychiatry*, 205(3), 169–170.
- World Health Organization. (1994). *Schedules for Clinical Assessment in Neuropsychiatry (SCAN): Version 2*. Geneva, Switzerland: The author.

©

NAKLADA SLAP

Predgovor devetom izdanju

Objavljivanje ovog, devetog revidiranog i proširenog izdanja AMDP sustava poklapa se s 50. godišnjicom osnutka Udruge za metodologiju i dokumentaciju u psihijatriji (engl. AMDP) 1965. godine. Od osnutka udruge, psihijatrija, a posebice područje psihopatologije, doživjelo je značajne promjene te se dalje razvilo. AMDP sustav prvotno je stvorila njemačko-švicarska radna skupina za sustavno mjerjenje psihopatologije kako bi pouzdano i valjano procijenila učinak farmakoloških intervencija na psihopatologiju.

Iako se početno brzo napredovanje psihofarmakologije sredinom 20. stoljeća nije dalje održalo, razvoj sve većeg broja specijaliziranih ljestvica za ocjenjivanje psihičkih poremećaja i psihopatologije je nastavljen. Prednosti korištenja takvih ljestvica ocjenjivanja su neosporne, ali njihova uporaba može biti na štetu sveobuhvatne psihijatrijske procjene, uključujući detaljno ispitivanje psihičkog stanja, pa stoga postoji rizik od propuštanja suptilnih, ali važnih simptoma.

AMDP sustav, naprotiv, slijedi izrazito opsežan opisni psihopatološki pristup kako bi se minimalizirala opasnost od zanemarivanja značajnih simptoma tijekom početnog pregleda. Stoga AMDP sustav ima ključnu ulogu u stjecanju temeljnih znanja iz područja psihopatologije. Kada se studenti medicine i psihologije po prvi put susretnu s osobama oboljelim od psihičkih poremećaja, veliki je izazov opisati iskustva pacijenata na odgovarajuć, sažet i razumljiv način, te upravo tu AMDP sustav može biti od pomoći. Tijekom kliničke obuke i nakon nje, AMDP sustav središnji je alat u klasifikaciji i opisu psihopatologije u kliničkim zapisima i komunikaciji. Stoga ne čudi što se AMDP sustav redovito citira i spominje u većini suvremenih njemačkih udžbenika psihijatrije i psihoterapije.

U ovom posljednjem izdanju, definicije 100 psihopatoloških i 40 somatskih temeljnih simptoma, sadržanih u AMDP sustavu, jezično su i opisno dotjerane. Dodatak sadrži novi odjeljak o formaciji sindroma. S druge strane, temeljni registar pojedinačnih

simptoma u priručniku ostao je, kao i u prethodnim izdanjima, nepromijenjen kako bi se olakšalo usporedno istraživanje i osiguralo kontinuirano uspješno provođenje utvrđenih ljestvica za ocjenjivanje sindroma. Uzimajući u obzir razvoj opisa i ocjenjivanja psihopatoloških simptoma u zadnjih nekoliko godina, ovo posljednje izdanje AMDP sustava prošireno je za dodatnih jedanaest psihopatoloških i tri somatska simptoma. Ti se simptomi mogu, prema potrebi, upotrijebiti za nadopunu temeljnog registra pojedinačnih simptoma u priručniku. Fizički izgled devetog revidiranog izdanja AMDP priručnika također je promjenjen poboljšanim dizajnom naslovnice, uvezom, kvalitetom papira i štamom boja. U tom smislu posebno smo zahvalni tvrtki Hogrefe (Njemačka), našim izdavačima, u čijem je portfelju priručnik AMDP dugogodišnji naslov.

M. Rösler

R.-D. Stieglitz

W. Trabert

Predgovor desetom izdanju

Deveto izdanje naišlo je na veliko odobravanje otkako je objavljeno 2016. godine, omogućivši dolazak desetog, dopunjeno izdanja na tržište. U ovom, desetom izdanju ispravljene su stilske nejasnoće i pravopisne pogreške. Osim toga, engleski i francuski nazivi AMDP simptoma, navedeni u dodatku B, prilagođeni su engleskom te francuskom izdanju AMDP sustava, od kojih je posljednji upravo u pripremi. Sadržaj pojedinačnih simptoma ostao je nepromijenjen, tako da se deveto izdanje i dalje može slobodno koristiti.

M. Rösler

R.-D. Stieglitz

W. Trabert